

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 16. 7. 2019

Število objav: 10

Internet: 4

Tisk: 6

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 0

Inženirska zbornica ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 0

Zakon o ... načrtovanju: 0

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 0

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 1

Gradbeništvo, graditev: 9

Internet	Naslov	Gradbeništvo v enem letu zraslo več kot za desetino		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Delo.si; 454.365, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 7. 2019		
Stran v zbirki: 5	Avtor	J. T.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	Vrednost opravljenih gradbenih del za 4,1 odstotka višja kot v aprilu 2019 in za 11,1 odstotka višja kot v maju 2018. Vrednost v maju 2019 opravljenih gradbenih del je bila za 4,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v aprilu 2019. Po znižanjih v zadnjih dveh zaporednih mesecih v			

Tisk	Naslov	Gradbeništvo v enem letu zraslo za več kot desetino		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Delo; 153.990, Slovenija	Stran: 9	Površina: 154 cm ²
	Rubrika, Datum	Gospodarstvo; 16. 7. 2019		
Stran v zbirki: 6	Avtor	Janez Tomažič		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	... Gradbeništvo v enem letu zraslo za več kot desetino Surs Vrednost opravljenih gradbenih del za 4,1 odstotka višja kot aprila letos in za 11,1 odstotka višja kot maja...			

Internet	Naslov	10 kazalcev: Koliko sta Evropa in Slovenija hitrejši in pametnejši v tem stoletju		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Finance.si; 115.666, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 15. 7. 2019		
Stran v zbirki: 24	Avtor	Nicolas Vanek, Simona Toplak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Slovenija je pri vrhu. Slovenija sodi med pet evropskih držav, ki so na vrhu po tem, kolikšen delež zaposlenih dela v industriji, to je v industriji in gradbeništvo skupaj. Glede na to, da so javni uslužbenci bolje plačani kot dela v industriji, glede na to, da so storitve večinoma bolje plačane od industrije, je to...			

Tisk	Naslov	Država kronično neučinkovit investitor		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Dnevnik; 107.900, Slovenija	Stran: 1	Površina: 568 cm ²
	Rubrika, Datum	Naslovna stran; 16. 7. 2019		
Stran v zbirki: 26	Avtor	Peter Pahor		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	LJUBLJANA / NASEDLI DRŽAVNI PROJEKTI V LJUBLJANI Država kronično neučinkovit investitor Država ima neverjetno dolg seznam neuresničenih projektov v Ljubljani, zanje je doslej zapravila že več deset milijonov evrov. V več nadaljevanjih bomo razkrivali vzorec nenehnega omahovanja in odlašanja države			

Tisk	Naslov	Obred državne uprave v vzdrževanju prostega teka		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Dnevnik; 107.900, Slovenija	Stran: 8	Površina: 275 cm ²
	Rubrika, Datum	Ljubljana in okolica; 16. 7. 2019		
Stran v zbirki: 27	Avtor	Peter Pahor		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	pogovor / Janez Koželj, ljubljanski podžupan Obred državne uprave v vzdrževanju prostega teka S Peter Pahor Eden najglasnejših kritikov neučinkovitosti države pri naložbah je ljubljanski podžupan Janez Koželj, ki pri sebi hrani dolg seznam neuresničenih državnih projektov v Ljubljani, z natančnim			

Tisk	Naslov	Koliko sta EU in Slovenija hitrejši v tem stoletju		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Finance; 80.900, Slovenija	Stran: 6	Površina: 2.478 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 16. 7. 2019		
Stran v zbirki: 36	Avtor	Nicolas Vanek, Simona Toplak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Slovenija je pri vrhu Slovenija sodi med pet evropskih držav, ki so na vrhu po tem, kolikšen delež zaposlenih dela v industriji, to je v industriji in gradbeništvo skupaj. Glede na to, da so javni uslužbenci bolje plačani kot dela v industriji, glede na to, da so storitve večinoma bolje plačane od industrije, je to...			

Tisk	Naslov	Maja na letni ravni 11-odstotna rast vrednosti gradbenih del		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Finance; 80.900, Slovenija	Stran: 10	Površina: 41 cm ²
	Rubrika, Datum	Borze&denar; 16. 7. 2019		
Stran v zbirki: 37	Avtor	ZL. AN.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	... GRADBENIŠTVO Maja na letni ravni 11-odstotna rast vrednosti gradbenih del Vrednost maja opravljenih gradbenih del je bila za 4,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih...			

Internet	Naslov	Gradbeništvo v enem letu zraslo več kot za desetino		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 7. 2019		
Stran v zbirki: 39	Avtor	J. T.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	Vrednost opravljenih gradbenih del za 4,1 odstotka višja kot v aprilu 2019 in za 11,1 odstotka višja kot v maju 2018. Vrednost v maju 2019 opravljenih gradbenih del je bila za 4,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v aprilu 2019. Po znižanjih v zadnjih dveh zaporednih mesecih v			

Tisk	Naslov	Vedno naravno		
Zaporedna št. 9	Medij; Doseg	Pomagaj si sam; , Slovenija	Stran: 24	Površina: 1.168 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 7. 2019		
Stran v zbirki: 42	Avtor	Edita Žugelj		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...varovanje narave in novimi življenjskimi izkušnjami knjiga Pod zeleno streho širokemu krogu bralcev predstavlja nekoliko drugačen pogled na arhitekturo in gradbeništvo . in sicer kot vrsto koristnih nasvetov za nakup, gradnjo, obnovo ali pomladno osvežitev stanovanja oziroma hiše z minimalnimi sredstvi. Kaj je vplivalo...			

Internet	Naslov	A three-day symposium on clinical pharmacy in Cankarjev dom		
Zaporedna št. 10	Medij; Doseg	Kongres-magazine.eu; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 15. 7. 2019		
Stran v zbirki: 45	Avtor	Unknown		
	Teme	Svetovni gradbeni forum 2019		
Povzetek	...Kovačič, Symposium President and Chair of the ESCP Scientific Committee, and adds, "but we must also be award of new risks that technology brings." cd world_construction_forum _wcf Photo credit: CD - Cultural and Congress Centre Ljubljana The conference, which will take place between the 23rd and 25th of October 2019, expects...			

Gradbeništvo v enem letu zraslo za več kot desetino

Vrednost opravljenih gradbenih del za 4,1 odstotka višja kot v aprilu 2019 in za 11,1 odstotka višja kot v maju 2018.

Objavljeno
15. julij 2019 11.10

Posodobljeno
15. julij 2019 11.19

FOTO: Voranc Vogel/Delo

J. T.

Vrednost gradbenih del, opravljenih v maju 2019, je bila za 4,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v aprilu 2019. Po znižanjih v zadnjih dveh zaporednih mesecih v primerjavi s prejšnjim mesecem je bila tako tokrat višja, in sicer na stavbah za 1,7 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 4,7 odstotka. Na dvig vrednosti opravljenih gradbenih del na stavbah je v maju 2019 v primerjavi s prejšnjim mesecem vplivala vrednost opravljenih gradbenih del na nestanovanjskih stavbah, ki je bila za 3,1 odstotka višja kot v aprilu 2019, vrednost opravljenih gradbenih del na stanovanjskih stavbah je bila namreč za 4,1 odstotka nižja.

Vrednost v maju 2019 opravljenih gradbenih del višja kot v maju 2018

Vrednost gradbenih del, opravljenih v maju 2019, je bila na letni ravni višja za 11,1 odstotka. Višji kot v maju 2018 sta bili tako vrednost del, opravljenih na stavbah (za 4,6 odstotka), kot tudi vrednost del, opravljenih na gradbenih inženirskih objektih (za 14,3 odstotka). Vrednost v maju 2019 opravljenih gradbenih del na stavbah je bila glede na maj 2018 višja zaradi del, opravljenih na nestanovanjskih stavbah, katerih vrednost je bila za 6,2 odstotka višja kot v maju 2018, vrednost opravljenih gradbenih del na stanovanjskih stavbah je bila namreč za 0,9 odstotka nižja.

Medletna rast je bila konkretna

Vrednost gradbenih del, opravljenih v prvih petih mesecih leta 2019, je bila za 16,8 odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v istem obdobju prejšnjega leta. Vrednost teh del na stavbah je bila višja za 12,9 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 18,1 odstotka.

Gradbeništvo v enem letu zraslo za več kot desetino

Surs Vrednost opravljenih gradbenih del za 4,1 odstotka višja kot aprila letos in za 11,1 odstotka višja kot maja lani

LJUBLJANA – Vrednost gradbenih del, opravljenih maja letos, je bila za 4,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih aprila letos. Po znižanjih v zadnjih dveh zaporednih mesecih v primerjavi s prejšnjim mesecem je bila tako tokrat višja, in sicer na stavbah za 1,7 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 4,7 odstotka.

JANEZ TOMAŽIČ

Na zvišanje vrednosti opravljenih gradbenih del na stavbah je maja letos v primerjavi s prejšnjim mesecem vplivala vrednost opravljenih gradbenih del na nestanovanjskih stavbah, ki je bila za 3,1 odstotka višja kot aprila, vrednost opravljenih gradbenih del na stanovanjskih stavbah je bila za 4,1 odstotka nižja. Vrednost gradbenih del,

Gradnja stavb je eden od generatorjev rasti panoge.

opravljenih maja letos, je bila na letni ravni višja za 11,1 odstotka. Višji kot maja lani sta bili tako vrednost del, opravljenih na stavbah (za 4,6 odstotka), kot tudi vrednost del, opravljenih na gradbenih inženirskih objektih (za 14,3 odstotka). Vrednost maja 2019 opravljenih

gradbenih del na stavbah je bila v primerjavi z majem lani višja zaradi del, opravljenih na nestanovanjskih stavbah, katerih vrednost je bila za 6,2 odstotka višja kot maja lani, vrednost opravljenih gradbenih del na stanovanjskih stavbah pa je bila za 0,9 odstotka nižja.

10 kazalcev: Koliko sta Evropa in Slovenija hitrejši in pametnejši v tem stoletju

Čas branja: 13 min

0

15.07.2019 16:15

SIMONA TOPLAK , NICOLAS VANEK

Več iz teme:

[eurostat >](#)

Eurostat je pripravil posebno **digitalno publikacijo** **Evropa** oziroma EU od preloma tisočletja. Posvečena je ekonomskim podatkom. Kot poudarjajo že sami, podatki ne nakazujejo nujno trenda, kam gredo Evropa in posamezne države, ampak je iz njih bolj mogoče videti, kakšne so in kako so se spremenile navade. Koliko imajo večje prihodke gospodinjstva? Kje se delajo službe? Kako smo si opomogli od finančne krize? Se drugače vedemo? Kako živimo?

1. Razpoložljivi dohodek gospodinjstev od leta 2000 povprečno rasel le odstotek na leto

Kaj je z blaginjo po EU, kaj je z individualno porabo, koliko si lahko privoščijo ljudje po posameznih državah, koliko je Slovenija za Slovence v resnici draga, **smo že pisali**. In ugotovili, da sta mleko in med, ki se nam cedita, draga.

Tokrat bolj splošen podatek. Tudi EU v povprečju od preloma tisočletja ni ravno naredila velikega kakovostnega preskoka za svoje prebivalce. Ne moremo reči, da gre ravno za »izgubljenih« slabih 20 let, je pa finančna kriza pomenila korak nazaj.

Medtem ko je med letoma 2000 in 2009 razpoložljivi dohodek v EU v povprečju zrasel za 16 odstotkov, nas je finančna kriza pritislila k tlom. Med letoma 2009 in 2013 je razpoložljivi dohodek gospodinjstev namreč pomembno upadel, potem pa se je do konca leta 2017 povečal. Razpoložljivi prihodek gospodinjstev se je tako povečal za 19 odstotkov, kar je dober odstotek na leto.

Če že ne vriskamo od veselja zaradi rasti prihodkov, ne moremo niti zaradi pokojnin. Leta 2013 je šlo za pokojnine v povprečju 13 odstotkov BDP, leta 2016 12,6 odstotka BDP na

ravni povprečja EU. In to ob tem, da se prebivalstvo stara. Ta vzorec velja za vse. Seveda pa med državami obstajajo pomembne razlike.

Največ BDP za pokojnine še vedno namenja Grčija (17,7 odstotka), potem Italija (16,2) in Francija (15,1 odstotka). Najnižje so Irska (5,7 odstotka), Litva (6,8) in Malta (7,5 odstotka BDP). V Sloveniji gre za pokojnine 10,6 odstotka BDP.

2. Tveganje revščine v Sloveniji večje kot na Češkem

V redu. Ko smo v osemdesetih letih prejšnjega stoletja gledali tiste reveže iz vzhodnega bloka, ki še čez mejo niso smeli, si je bilo težko zamisliti, da bo tveganje revščine kdaj večje v Sloveniji. No, zdaj je.

Če za izhodišče vzamemo podatek iz leta 2010, je bila Češka že takrat pri pomembno nižjem odstotku tveganja revščine od Slovenije in je še zdaj nižje, začeli so pri 14,4 odstotka prebivalstva, zdaj so pri 12 odstotkih celotnega prebivalstva.

Slovaška je nekoliko drugačna zgodba. Začeli so višje od nas (20,6 odstotka prebivalstva, ki mu grozita revščina in socialna

izključenost), leta 2017 so bili nižje od nas. Na Slovaškem sta tveganje revščine in socialna izključenost leta 2017 grozila 16,3 odstotka prebivalstva, v Sloveniji je bilo leta 2017 17,1 odstotka prebivalstva, ki mu je grozila revščina. Za Slovaško za leto 2018 ni podatka, Slovenci pa smo bili pri 16,2 odstotka.

Dobra novica je seveda, da se delež ljudi, ki so zares ogroženi, ki jim grozita socialna izključenost in revščina, tako v Sloveniji kot v EU zmanjšuje. In da ti deleži v primerjavi s preostalim svetom zares niso veliki, temveč majhni. So pa velike razlike po Evropi. Največji delež ljudi, ki jim je grozila revščina, so imele leta 2017 Bolgarija, Romunija, Grčija in Litva. Najnižje so bili Čehi, Slovaki in Nizozemci.

3. Če ne bi bilo Romunov, bi imeli v Sloveniji največje povečanje števila javnih uslužbencev

Slovenija je ena izmed redkih evropskih držav, ki so od začetka tisočletja povečale delež javnih uslužbencev v vseh zaposlenih. Takšne države v vsej EU lahko preštejemo na prste ene roke.

Najbolj je delež sicer povečala Romunija, vendar je Slovenija takoj za njo, imamo torej drugo največje povečanje v celi EU. Čeprav nas Romuni prehitijo pri povečanju, je romunski delež

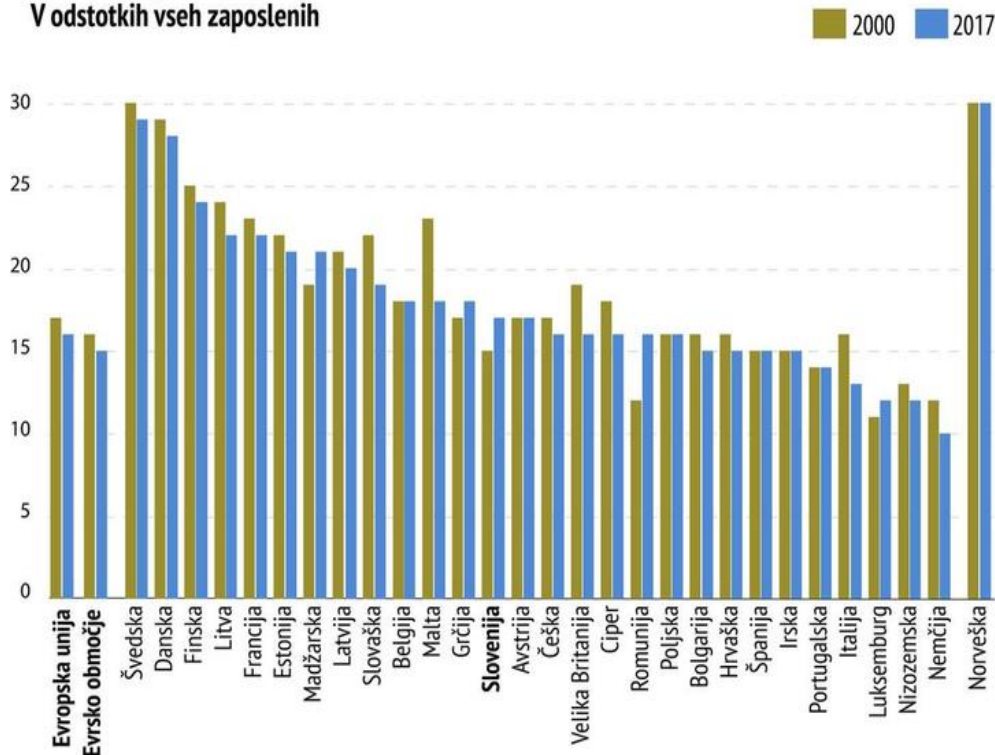
javnih uslužbencev od vseh zaposlenih še vedno manjši od našega. Največji upad zaposlovanja javnih uslužbencev je bil od začetka tisočletja do leta 2017 na Malti, na Slovaškem, v Veliki Britaniji in Italiji.

V Sloveniji sicer nimamo največjega deleža javnih uslužbencev med zaposlenimi, zmagovalne stopničke si delijo Švedska (29 odstotkov), Danska (28 odstotkov) in Finska (24 odstotkov). Najmanjši delež javnih uslužbencev med zaposlenimi ima Nemčija, samo deset odstotkov. Nizko so tudi Nizozemska, Luksemburg, Italija in Portugalska.

Naša je nesrečna trinajstica, smo na tem mestu in pri 18 odstotkih javnih uslužbencev od vseh zaposlenih, kar je več od Avstrije, Češke in Hrvaške.

Sicer pa, se spominjate, **kako število javnih uslužbencev povečuje Šarčeva vlada?**

Službe v javni upravi V odstotkih vseh zaposlenih

Vir: Eurostat

4. Plače po Evropi: obstajajo otoki zdrave pameti, kjer so plače javnih uslužbencev nižje kot v industriji

Že sam Eurostat obžaluje, da ima obširno zbrane podatke o plačah v posameznih sektorjih nazadnje za leto 2014.

Javne službe so načeloma varnejše od služb v zasebnem sektorju. Varnost ni zastonj, ampak ima tudi varnost svojo

ceno. Ker je služba bolj varna, je plača nekoliko nižja. No, to v praksi ni res. Ne le, da ni res v Sloveniji, temveč je veliko državam pri nagrajevanju javnega sektorja bližje logika, da z višjimi plačami dobijo boljše ljudi in talente. Plače so tako v javnih službah boljše kot v zasebni industriji. No, kar tolažimo se s tem, da z boljšo plačo tudi v javni sektor dobimo boljše ljudi.

Ampak tolažba ne bo dolgo trajala. Med državami, v katerih imajo javni uslužbenci nižje plače od tistih v industriji, sta denimo Nemčija in Švedska. In »vsi« rinejo v Nemčijo, Švedska pa je skorajda slovenski idol.

Razlike med plačami so seveda po Evropi tako velike, kot so razlike po BDP na prebivalca in po drugih osnovnih ekonomskih kazalcih. Medtem ko imajo romunski javni uslužbenci 635 evrov plače na mesec ali pa češki 895, so plače na Švedskem v javni upravi 3.700 evrov. Pozor, gre za plače javnih uslužbencev in vojske, brez šolstva in zdravstva, denimo. Ti so posebej.

Seveda sama plača nič ne pomeni, treba je upoštevati davke, pa raven cen, stroške za osnovne dobrine in storitve. Stroške za luksuz in udobje. Dobro bi bilo imeti švedske plače, češke davke in romunske cene. Ampak življenje ni potica.

5. Kdo ima največ zaposlenih v industriji? Češka. Tudi Slovenija je pri vrhu.

Slovenija sodi med pet evropskih držav, ki so na vrhu po tem, kolikšen delež zaposlenih dela v industriji, to je v industriji in **gradbeništvu** skupaj. Glede na to, da so javni uslužbenci bolje plačani kot dela v industriji, glede na to, da so storitve večinoma bolje plačane od industrije, je to lahko nesrečen podatek. Če bo treba proizvodnjo seliti iz Kitajske v Evropo, če bo treba proizvodnjo seliti bližje h kupcem, kar se recimo ugiba ob proizvodnji zdravil, potem smo lahko bolj veseli, da smo »proizvodna« država.

Pri nas v industriji in **gradbeništvu** dela 29,6 odstotka vseh zaposlenih. Pred nami so Češka s 36,5 odstotka zaposlenih v industriji in **gradbeništvu**, Slovaška (31,7 odstotka), Poljska (31,3) in Romunija (29,9 odstotka). Tam, kjer je delovna sila poceni in kjer ni veliko storitev. Najmanj zaposlenih v industriji in **gradbeništvu** ima Grčija, in sicer 14,1 odstotka. To je logično zaradi turizma, Grčija je ena izmed držav, kjer turizem v BDP pomeni zares veliko. Sledijo Nizozemska, Velika

Britanija in Francija. Povprečje EU je 21,8 odstotka zaposlenih v industriji, povprečje evrskega območja 20,8 odstotka.

Še leta 2000 je v industriji v evropskih državah v povprečju delalo 26 odstotkov vseh zaposlenih, leta 2018 pa torej 22 odstotkov.

V kmetijstvu se je delež zmanjšal za polovico, leta 2000 je kmetijstvo povprečno v Evropi zaposlovalo osem odstotkov ljudi, leta 2018 štiri odstotke. V Sloveniji je še vedno razmeroma velik delež zaposlenih v kmetijstvu od vseh zaposlenih, in sicer 7,2 odstotka. Največji je seveda v Romuniji – 23 odstotkov –, Bolgariji in Grčiji. Španija ima denimo 3,8 odstotka zaposlenih v kmetijstvu, Francija 2,7 odstotka.

Zaposlovanje v storitvenih dejavnostih seveda narašča. Leta 2000 je bilo v storitvah zaposlenih v poprečju 66 odstotkov ljudi, leta 2018 74 odstotkov. V Sloveniji je zdaj v storitvah zaposlenih 63 odstotkov vseh zaposlenih, v Nemčiji 74, na Danskem 80 odstotkov.

6. Ali ste vedeli, da je v EU le 0,2 odstotka velikih podjetij, zaposlujejo pa 33 odstotkov ljudi in ustvarjajo 44 odstotkov dodane vrednosti?

Leta 2016 je bilo v EU 24,5 milijona nefinančnih podjetij. Od tega jih je bilo manj kot odstotek srednjih, kar pomeni od 50 do 249 zaposlenih, in le 0,2 odstotka velikih, kar pomeni takšnih z več kot 250 zaposlenimi. Vse drugo so mala podjetja, in 94 odstotkov malih podjetij ima manj kot deset zaposlenih.

V Sloveniji imamo po številu podjetij prav 0,2 odstotka velikih, velika podjetja ustvarijo 35 odstotkov dodane vrednosti, zaposlujejo pa 27 odstotkov ljudi.

Največji delež zaposlenih v malih podjetjih imajo Italija (66 odstotkov), Španija, Latvija in Malta. Slovenija je na osmem mestu, in sicer je v malih podjetjih zaposlenih 54 odstotkov vseh zaposlenih ljudi. Povprečje EU je 50 odstotkov.

Največ zaposlenih v srednjih podjetjih imajo Luksemburg (24 odstotkov), nato Estonija in Latvija (obe 23 odstotkov). V Sloveniji je v srednjih podjetjih zaposlenih 19 odstotkov vseh zaposlenih, povprečje EU je 17 odstotkov.

Največ zaposlenih v velikih podjetjih imajo v Veliki Britaniji (46 odstotkov), v Franciji in Nemčiji (v obeh 37 odstotkov). Velika podjetja v Sloveniji zaposlujejo 27 odstotkov vseh zaposlenih, povprečje EU je 33 odstotkov.

V EU 38 odstotkov dodane vrednosti ustvarijo mala podjetja, 18 srednja, 44 odstotkov pa velika podjetja. Največ dodane vrednosti so velika podjetja ustvarila v Veliki Britaniji, na Poljskem in Madžarskem, srednja v Litvi, Estoniji in Latviji. Mala podjetja pa največ dodane vrednosti ustvarijo na Malti, v Estoniji in šele potem v Italiji.

7. Cene stanovanj gor za dobrih 15 odstotkov, najbolj v Estoniji; v Sloveniji manj

Ne govorimo vam o letu 2018 in prvem četrtletju leta 2019, ko rasti cen stanovanjskih nepremičnin v Sloveniji spet bezljajo. Ne govorimo vam niti o predkriznem obdobju. Govorimo vam o zadnjem desetletju, natančneje, kaj se je dogajalo s cenami stanovanj v letih od 2010 do 2018.

Leta 2006 in 2007 so cene stanovanj rasle v povprečju za osem odstotkov, leta 2009 so upadle za štiri, potem pa so se rasti spet pojavile šele leta 2014. Seveda vse to na ravni EU, po posameznih državah je drugače.

Eurostat tako izračuna, da so med letoma 2010 in 2018 cene stanovanj v EU zrasle za dobrih 15 odstotkov, na evrskem

območju pa za 11. Najbolj so cene stanovanj zrasle v Estoniji, kar za 83 odstotkov, v Latviji za 61, v Avstriji za 56, na Švedskem za 55 in v Luksemburgu za 50 odstotkov. Pozor, najbolj so cene v tem obdobju upadle v Italiji, in sicer za 17 odstotkov, v Španiji za 12 in na Cipru za osem odstotkov.

V Sloveniji so cene stanovanj v letih od 2010 do 2018 zrasle za skoraj pet odstotkov. Zdrsi v letih 2012, 2013 in 2014 niso bili majhni, niti zadnje rasti pa tega ne morejo nadomestiti.

Na Madžarskem, denimo, so se cene v tem obdobju zvišale za 36 odstotkov, posebej velike rasti je imela Madžarska v letih 2015 in 2016, pa tudi leta 2018 le za kanček zaostajajo za našo rastjo. Mi smo imeli lani 9,8-odstotno rast, Madžari pa 9,7-odstotno rast cen stanovanjskih nepremičnin. To so ene izmed najvišjih rasti v Evropi.

Na Hrvaškem so se cene v letih od 2010 do 2018 zvišale za odstotek.

8. Kdo ima največ lastniških stanovanj?

Največji delež lastniških stanovanj v EU so imeli leta 2017 v Romuniji. Neverjetnih 96,8 odstotka populacije ima lastniško

stanovanje. Na drugem mestu je Hrvaška z 90,5-odstotnim deležem, tretja pa Litva z 90,1-odstotnim deležem lastniških stanovanj. Povprečje EU je 69,3 odstotka, povprečje evrskega območja pa 66,1 odstotka.

V Sloveniji ima 75,6 odstotka populacije lastniško stanovanje, kar nas uvršča nekje na polovico ter med Španijo in Portugalsko, s tem, da ima Španija večji delež. Najmanj imata Nemčija in Avstrija – 51 oziroma 55 odstotkov populacije ima lastniško stanovanje. Ob tem povejmo, da je povprečje EU, da ima 70 odstotkov populacije lastniško stanovanje, stabilno v letih od 2010 do 2017. In dodajmo, da smo v Sloveniji leta 2010 začeli pri 78-odstotnem deležu, leta 2017 smo bili pri 75,6 odstotka.

9. Kako so si Švedski nakopičili prihranke pa tudi dolg

Stopnja varčevanja gospodinjstev, izračunana kot varčevanje, deljeno z bruto razpoložljivim dohodkom, je vse od začetka tisočletja stabilna, in sicer tam nekje med 10 in 13 odstotki. Najvišje stopnje varčevanja so imeli leta 2017 v Luksemburgu (22 odstotkov), na Švedskem (18), v Nemčiji (17) in na Nizozemskem (15 odstotkov). Najnižji stopnji varčevanja sta na

Cipru in v Litvi, kjer sta minus tri in minus dva odstotka. Sledita Latvija s tremi in Velika Britanija s petimi odstotki.

V Sloveniji smo bili ob prelomu tisočletja pri stopnji varčevanja pri 12 odstotkih, zdaj smo pri 13 odstotkih, kar je višje od povprečja EU. Eno zanimivejših gibanj pri varčevanju je na Švedskem. Leta 2000 je bila stopnja varčevanja gospodinjstev pri 7,1 odstotka in pomembno pod povprečjem EU. Leta 2017 je na Švedskem stopnja varčevanja gospodinjstev pomembno nad povprečjem EU pri 17 odstotkih.

Zadolženost gospodinjstev po Evropi seveda narašča, gre za dolg v primerjavi z bruto razpoložljivim dohodkom. Na evrskem območju (za EU ni podatka) je leta 2000 zadolženost znašala 75 odstotkov, leta 2010 98 odstotkov, leta 2017 pa 94 odstotkov. Pri vseh državah, za katere so na voljo podatki, je bila zadolženost gospodinjstev leta 2016 večja kot leta 2000, hkrati pa je bila zadolženost manjša leta 2017 kot med finančno krizo. Razlike med zadolženostjo gospodinjstev so velike po posameznih državah. Najmanjše so v Bolgariji in na Madžarskem, v obeh dobrih 30 odstotkov. Zadolženost pa na Danskem dosega kar 239 odstotkov razpoložljivega dohodka in na Nizozemskem 200 odstotkov.

Poleg stanovanja premoženje ali pa bogastvo gospodinjestev določa tudi njihovo finančno premoženje (delnice, obveznice, depoziti in podobno). Eurostat meri finančno premoženje v deležu razpoložljivega prihodka. Tisti, ki so visoko zadolženi, imajo tudi velik delež finančnega premoženja. Nizozemci imajo denimo že prej omenjenih 200 odstotkov dolga na razpoložljivi prihodek, vendar pa imajo Nizozemci tudi 423 odstotkov finančnega premoženja glede na razpoložljivi prihodek.

Kje je tu Slovenija? Nismo hudo zadolženi, čeprav se nam je zadolženost od preloma tisočletja kar povečala, nimamo pa tudi veliko finančnega premoženja.

Leta 2000 smo pri zadolženosti gospodinjestev dosegali 24 odstotkov razpoložljivega prihodka, leta 2017 45 odstotkov. To je še vedno vse pomembno pod povprečjem evrskega območja. Finančnega premoženja nam ni uspelo veliko povečati, kar se lepo vidi v grafu pri primerjavi z Nizozemci.

10. Kaj se je od preloma tisočletja najbolj podražilo? In kako se v EU komunikacije cenijo, v Sloveniji pa dražijo

V letih od 2000 do 2018 so se cene v EU zvišale za 39 odstotkov. Ni presenečenje, da so zelo zrasle cene alkohola in tobaka, glede na to, da država skrbi za zdravje in polni davčne blagajne. Slabša novica je, da so prav toliko, kot sta se podražila alkohol in tobak, zrasle tudi cene izobraževanja. Pri vsem govorimo o podražitvah za več kot 90 odstotkov.

Podražili so se nam – vsem Evropejcem – tudi stanovanje in stanovanjski stroški, kot so električna, voda, ogrevanje, in sicer za 60 odstotkov. Prav toliko so šle v povprečju in na ravni EU gor cene hotelov in restavracij. Cene obleke in čevljev se skorajda niso spremenile, cene komunikacij pa so šle dol za 20 odstotkov. Slovenija je izjema, obleka se nam je podražila in komunikacije živijo povsem drugačno življenje pri nas kot v Evropi.

Če pogledamo še podrobneje, avdiovizualni pripomočki, fotoaparati in oprema za komunikacije ali obdelavo informacij so se na ravni EU pocenili za 71 odstotkov, telefoni in storitve pa za 26 odstotkov. Kava je šla gor za 35 odstotkov, meso za 43, mleko, sir in jajca za 42 odstotkov.

Leta 2000 je bila Slovenija pri 70 odstotkih povprečne evropske ravni cen, leta 2018 pri 85 odstotkih. Cenejši smo od zahoda, dražji od vzhoda. Podražitve so bile od začetka stoletja

pri nas kar občutne, v povprečju je razlika v cenah 67 odstotkov.

Od trenda v Evropi odstopamo pri komunikacijah. Medtem ko se v povprečju v EU cenijo, so se pri nas cene kar pomembno dvignile, tako da smo tudi dražji od povprečja EU, in sicer smo za leto 2018 pri 112 odstotkih povprečne evropske ravni cen. Še predlanskim smo bili pri 109 odstotkih, da ne govorimo, da smo bili pred letom 2000 in v prvih letih tega tisočletja še globoko pod povprečjem. Zares smo pri podražitvah komunikacij eni izmed »najboljših« v EU.

Izobraževanje se je v Sloveniji dražilo počasneje kot v EU, sta se pa hitreje kultura in rekreacija. Pomembno hitreje od povprečja EU se nam dražijo tudi stanovanje, stroški in oprema.

Kakšna pa je bila v zadnjem tisočletju inflacija v EU? Med letoma 2001 in 2007 okoli dva odstotka, leta 2005 je bila nič, leta 2018 1,9 odstotka. Lani so imeli najvišjo inflacijo v Romuniji, Estoniji, na Madžarskem, v Bolgariji in Latviji. Najnižjo pa na Danskem, Irskem, v Grčiji in na Cipru.

Končajmo še z zadnjim in prvim ekonomskim kazalcem: gospodarsko rastjo. V letih od 2001 do 2007 je gospodarstvo

raslo nekje med enim in tremi odstotki. Potem nas je udarilo leta 2009, ko je skupno gospodarstvo upadlo za več kot štiri odstotke. Skoraj nič bolje ni bilo leta 2012, v letih od 2014 do 2018 pa si je Evropa opomogla in raste okoli dva odstotka na leto. Slovenska zgodba je še bolj razgibana. Leta 2009 smo upadli za osem odstotkov, leta 2018 zrasli za dobre štiri. Kar gre dol, gre tudi gor.

Več iz teme:

[eurostat >](#)

LJUBLJANA / NASEDLI DRŽAVNI PROJEKTI V LJUBLJANI

Država kronično neučinkovit investitor

Država ima neverjetno dolg seznam neuresničenih projektov v Ljubljani, zanje je doslej zapravila že več deset milijonov evrov. V več nadaljevanjih bomo razkrivali vzorec nenehnega omahovanja in odlašanja države z izvedbo ključnih razvojnih projektov. Eden od projektov z najdaljšo brado je kompleks Bežigrajski dvor.

Peter Pahor

Večini državnih naložb v Ljubljani je skupno, da jih uradniki pripeljejo praktično do gradbenega dovoljenja, potem pa denarja za njihovo izvedbo ni. Nekaj milijonov evrov vredni projekti tako za nekaj let končajo v predalu, dokler dokončno ne zastarajo. Ko se država odloči naložbo obuditi, so ti projekti praktično neuporabni in

zgodba se spet odvije od začetka. Naročajo se nove predštudije, študije, idejni projekti, investicijske zasnove, pridobivajo smernice in soglasja, pogosto le zato, da se v javnosti ustvarja vtis, da projekti tečejo dalje. Zgodba je na las podobna pri več naložbah – od nove univerzitetne knjižnice, umetniških akademij na Roški cesti, sodne palače, Drame do selitve držav-

nega arhiva in novega upravnega kompleksa v Bežigrajskem dvoru. Prav s tem projektom bomo začeli serijo člankov o naseljih državnih naložbah v Ljubljani.

Ko je marca 1995 takratni minister za notranje zadeve Andrej Šter napovedal, da bo država v treh letih na območju nekdanje topniške vojašnice zraven soseske Bežigrajski dvor zgradila nove poslovne prostore ministrstva za notranje zadeve, si verjetno nihče ni predstavljal, da bo tam po skoraj četrto stoletja še vedno zevala le gradbena jama. Država je bila mlada, polna optimizma in še ni bila obremenjena z dolgim seznamom neuresničenih naložb. Zaradi slednjega danes napovedi politikov jemljemo s precej večjo skepsjo.

Nadaljevanje 8

Zgodba o naslednjih državnih projektih v Ljubljani je na las podobna pri več naložbah – od novega upravnega kompleksa v Bežigradskem dvoru (na fotografiji zgoraj) do sodne palače in nove univerzitetne knjižnice (fotografiji spodaj) ali pa umetniških akademij na Roški cesti, Drame in selitve državnega arhiva. [Bojan Velikonja](#)

POGOVOR / Janez Koželj, ljubljanski podžupan

Obred državne uprave v vzdrževanju prostega teka

✂ **Peter Pahor**

Eden najglasnejših kritikov neučinkovitosti države pri naložbah je ljubljanski podžupan Janez Koželj, ki pri sebi hrani dolg seznam neuresničenih državnih projektov v Ljubljani, z natančnim popisom vseh zapletov in nesmiselnih odločitev. Njegova analiza delovanja države na področju naložb bolj kot na gradbeno sodi na psihološko področje.

Zakaj se toliko državnih projektov v Ljubljani ne premakne z mrtve točke?

Tudi sam se sprašujem, ali je sploh mogoče, da se v Ljubljani v več kot desetih letih ni izvedel niti eden od nujnih državnih projektov. Takšno stanje je posledica zavestne ali podzavestne neučinkovitosti, ki meji na neke vrste skupinsko nemoč. Zanjjo lahko najdemo veliko vzrokov, nikakor pa nobenega opravičila, saj gre za neko vrsto samodestrukcije, ki ima pogubne posledice na razvoj mesta.

Zakaj se ti projekti ne premaknejo z mrtve točke?

Eden od razlogov za zavlačevanje je zagotovo strah uradništva in politikov pred tveganjem, ki ga prinašajo končne odločitve. Ko se enkrat sprejme odločitev za izvedbo projekta, ni več poti nazaj v udobno omahovanje, ki nima časovnih omejitev. Drugi razlog vidim v nerazumevanju, kako se pravzaprav vzpostavlja in gradi država. Gradnja narodne in univerzitetne knjižnice, sodišča, zaporov, narodnega gledališča, prirodoslovnega muzeja, ministrstev in drugih državnih ustanov pa tudi centralne železniške postaje so državotvorni projekti, ki niso samo nujni za delovanje države, ampak imajo tudi globok simbolni pomen za državljane.

Številni projekti so bili pripeljani do gradbenega dovoljenja, a se na koncu gradnja ni začela. Verjamate, da je problem le v denarju?

To postaja vzorec, ki se ves čas ponavlja. Določen razvojni projekt se začne z odločitvijo, ki izhaja iz nujnih potreb in ciljev strateških dokumentov, potem se izvedejo zamotani, dolgotrajni postopki priprave projekta, izdelave dokumentov in pridobivanja zemljišč, dokler se ne izbere projektantov, naroči

izdelava projektne dokumentacije, običajno tudi izvedbene, potem pa se tik pred razpisom za izvedbo nadaljevanje projekta prekine in dokončno ustavi. Paradoksalno se to zgodi ravno takrat, ko so vsi elementi začetne odločitve povsem razjasnjeni in utemeljeni. Ker se na ta način problemi sami po sebi ne razrešijo, temveč praviloma še povečajo in poglobijo, se po določenem obdobju, ki običajno traja okoli deset let, postopek ponovno zažene po istem scenosledu.

Kdo je odgovoren za to, da ti projekti stojijo, gre lahko le za splet okoliščin?

Opisano ravnanje države je tako nesmiselno, neproduktivno in celo uničujoče, da ga je težko pojasniti in še težje upravičiti s spletom okoliščin. Vedno bolj se dozdeva, da je takšno navidezno reševanje problemov brez dejanskega učinka postalo celo zaželena igra, neke vrste obred državne uprave v vzdrževanju prostega teka. Ta igra je povezana s perfidno metodo drobljenja in prelaganja odgovornosti, s čimer se najlažje prikriva krivca za nerazrešene probleme. x

Ko se enkrat sprejme odločitev za izvedbo projekta, ni več poti nazaj v udobno omahovanje.

Jaka Gasar DOKUMENTACIJA DNEVNIKA

Koliko sta EU in Slovenija

hitrejši v tem stoletju

SIMONA TOPLAK, NICOLAS VANEK
finance@finance.si

Eurostat je pripravil posebno digitalno publikacijo Evropa oziroma EU od preloma tisočletja. Posvečena je ekonomskim podatkom. Kot poudarjajo že sami, podatki ne nakazujejo nujno trenda, kam gredo Evropa in posamezne države, ampak je iz njih bolj mogoče videti, kakšne so in kako so se spremenile navade. Koliko imajo večje prihodke gospodinjstva? Kje se delajo službe? Kako smo si opomogli od finančne krize? Se drugače vedemo? Kako živimo?

1. Razpoložljivi dohodek gospodinjstev od leta 2000 povprečno rasel le odstotek na leto

Kaj je z blaginjo po EU, kaj je z individualno porabo, koliko si lahko privoščijo ljudje po posameznih državah, koliko je Slovenija za Slovence v resnici draga, smo že pisali. In ugotovili, da sta mleko in med, ki se nam cedita, draga.

Tokrat bolj splošen podatek. Tudi EU v povprečju od preloma tisočletja ni ravno naredila velikega kakovostnega preskoka za svoje prebivalce. Ne moremo reči, da gre ravno za »izgubljenih« slabih 20 let, je pa finančna kriza pomenila korak nazaj.

Realni razpoložljivi dohodek

Medtem ko je med letoma 2000 in 2009 razpoložljivi dohodek v EU v povprečju zrasel za 16 odstotkov, nas je finančna kriza pritisnila k tlom. Med letoma 2009 in 2013 je razpoložljivi dohodek gospodinjstev namreč pomembno upadel, potem pa se je do konca leta 2017 povečal. Razpoložljivi prihodek gospodinjstev se je tako povečal za 19 odstotkov, kar je dober odstotek na leto.

Če že ne vriskamo od veselja zaradi rasti prihodkov, ne moremo niti zaradi pokojnin. Leta 2013 je šlo za pokojnine v povprečju 13 odstotkov BDP, leta 2016 12,6 odstotka BDP na ravni povprečja EU. In to ob tem, da se prebivalstvo stara. Ta vzorec velja za vse. Seveda pa med državami obstajajo pomembne razlike.

Največ BDP za pokojnine še vedno namenja Grčija (17,7 odstotka), potem Italija (16,2) in Francija (15,1 odstotka). Najnižje so Irska (5,7 odstotka), Litva (6,8) in Malta (7,5 odstotka BDP). V Sloveniji gre za pokojnine 10,6 odstotka BDP.

2. Tveganje revščine v Sloveniji večje kot na Češkem

V redu. Ko smo v osemdesetih letih prejšnjega stoletja gledali tiste reveže iz vzhodnega bloka, ki še čez mejo niso smeli, si je bilo težko zamisliti, da bo tveganje revščine kdaj večje v Sloveniji. No, zdaj je.

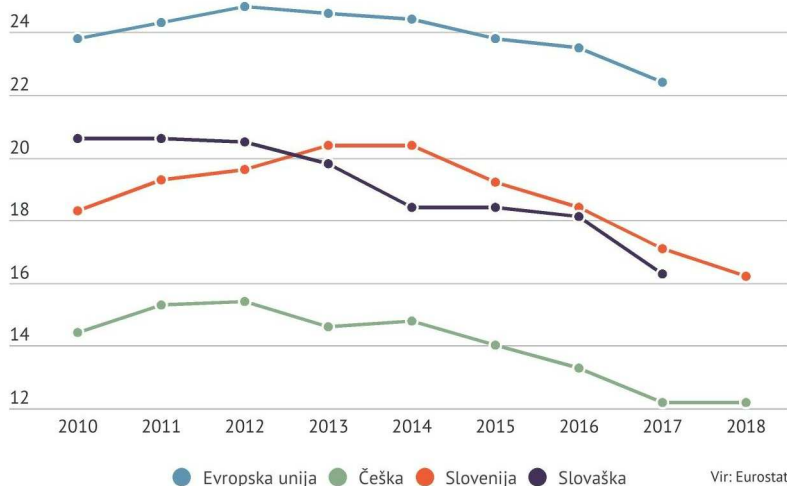
Če za izhodišče vzamemo podatek iz leta 2010, je bila Češka že takrat pri pomembno nižjem odstotku tveganja revščine od Slovenije in je še zdaj nižje, začeli so pri 14,4 odstotka prebivalstva, zdaj so pri 12 odstotkih celotnega prebivalstva.

Slovaška je nekoliko drugačna zgodba. Začeli so višje od nas (20,6 odstotka prebivalstva, ki mu grozita revščina in socialna izključenost), leta 2017 so bili nižje od nas. Na Slovaškem sta tveganje revščine in socialna izključenost leta 2017 grozila 16,3 odstotka prebivalstva, v Sloveniji je bilo leta 2017 17,1 odstotka prebivalstva, ki mu je grozila revščina. Za Slovaško za leto 2018 ni podatka, Slovenci pa smo bili pri 16,2 odstotka.

Dobra novica je seveda, da se delež ljudi, ki so zares ogroženi, ki jim grozita socialna izključenost in revščina, tako v Sloveniji kot v EU zmanjšuje. In da ti deleži v primerjavi s preostalim svetom zares niso veliki, temveč majhni. So pa velike razlike po Evropi. Največji delež ljudi, ki jim je grozila revščina, so imele leta 2017 Bolgarija, Romunija, Grčija in Litva. Najnižje so bili Čehi, Slovaki in Nizozemci.

Delež ljudi, ki jim grozi revščina

V odstotkih

3. Plače: obstajajo otoki zdrave pameti, kjer so plače javnih uslužbencev nižje kot v industriji

Že sam Eurostat obžaluje, da ima obširno zbrane podatke o plačah v posameznih sektorjih nazadnje za leto 2014.

Javne službe so načeloma varnejše od služb v zasebnem sektorju. Varnost ni zastoj, ampak ima tudi varnost svojo ceno. Ker je služba bolj varna, je plača nekoliko nižja. No, to v praksi ni res. Ne le, da ni res v Sloveniji, temveč je veliko državam pri nagrajevanju javnega sektorja bližje logika, da z višjimi plačami dobijo boljše ljudi in talente. Plače so tako v javnih službah boljše kot v zasebni industriji. No, kar tolažimo se s tem, da z boljšo plačo tudi v javni sektor dobimo boljše ljudi.

Ampak tolažba ne bo dolgo trajala. Med državami, v katerih imajo javni uslužbenci nižje plače od tistih v industriji, sta denimo Nemčija in Švedska. In »vsi« rinejo v Nemčijo, Švedska pa je skorajda slovenski idol.

Razlike med plačami so seveda po Evropi tako velike, kot so razlike po BDP na prebivalca in po drugih osnovnih ekonomskih kazalcih. Medtem ko imajo romunski javni uslužbenci 635 evrov plače na mesec ali pa češki 895, so plače na Švedskem v javni upravi 3.700 evrov. Pozor, gre za plače javnih uslužbencev in vojske, brez šolstva in zdravstva, denimo. Ti so posebej.

Seveda sama plača nič ne pomeni, treba je upoštevati davke, pa raven cen, stroške za osnovne dobrine in storitve. Stroške za luksuz in udobje. Dobro bi bilo imeti švedske plače, češke davke in romunske cene. Ampak življenje ni potica.

Ampak tolažba ne bo dolgo trajala, medu državam, v katerih imajo javni uslužbenci nižje plače

Povprečni mesečni zaslužki po dejavnostih (2014)

V evrih

Država	Javni sektor in vojska	Šolstvo	Zdravstvo in sociala	Industrija in proizvodnja	Trgovina na debelo in drobno	Informatika in komunikacije	Finance in zavarovalništvo
EU	2.586	2.638	2.601	1.506	1.418	2.322	2.204
Slovenija	1.728	1.680	1.717	906	895	1.685	1.554
Češka	946	883	905	3.505	2.651	4.050	4.219
Nemčija	3.327	3.476	2.896	2.526	2.218	2.991	3.773
Italija	2.612	2.342	2.644	459	467	983	1.132
Romunija	635	550	533	3.908	3.613	4.664	5.239
Švedska	3.705	3.248	3.251				

Vir: Eurostat

4. Če ne bi bilo Romunov, bi imeli v Sloveniji največje povečanje števila javnih uslužbencev

Slovenija je ena izmed redkih evropskih držav, ki so od začetka tisočletja povečale delež javnih uslužbencev v vseh zaposlenih. Takšne države v vsej EU lahko preštejemo na prste ene roke.

Najbolj je delež sicer povečala Romunija, vendar je Slovenija takoj za njo, imamo torej drugo največje povečanje v celi EU. Čeprav nas Romuni prehitijo pri povečanju, je romunski delež javnih uslužbencev od vseh zaposlenih še vedno manjši od našega. Največji upad zaposlovanja javnih uslužbencev je bil od začetka tisočletja do leta 2017 na Malti, na Slovaškem, v Veliki Britaniji in Italiji.

V Sloveniji sicer nimamo največjega deleža javnih uslužbencev med zaposlenimi, zmagovalne stopničke si delijo Švedska (29 odstotkov), Danska (28 odstotkov) in Finska (24 odstotkov). Najmanjši delež javnih uslužbencev med zaposlenimi ima Nemčija, samo deset odstotkov. Nizko so tudi Nizozemska, Luksemburg, Italija in Portugalska.

Naša je nesrečna trinajstica, smo na tem mestu in pri 18 odstotkih javnih uslužbencev od vseh zaposlenih, kar je več od Avstrije, Češke in Hrvaške.

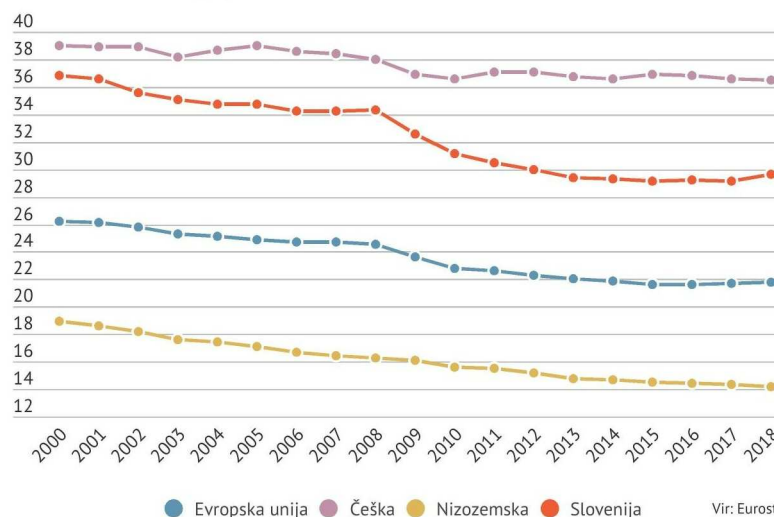
Sicer pa, se spominjate, kako število javnih uslužbencev povečuje Šarčeva vlada?

5. Kdo ima največ zaposlenih v industriji? Češka. Tudi Slovenija je pri vrhu

Slovenija sodi med pet evropskih držav, ki so na vrhu po tem, kolikšen delež zaposlenih dela v industriji, to je v industriji in gradbeništvu skupaj. Glede na to, da so javni uslužbenci bolje plačani kot dela v industriji, glede na to, da so storitve večinoma bolje plačane od industrije, je to lahko nesrečen podatek. Če bo treba proizvodnjo seliti iz Kitajske v Evropo, če bo treba proizvodnjo seliti bližje h kupcem, kar se recimo ugiba ob proizvodnji zdravil, potem smo lahko bolj veseli, da smo »proizvodna« država.

Zaposleni v industriji in gradbeništvu

V odstotku celotnega prebivalstva

Vir: Eurostat

Pri nas v industriji in gradbeništvu dela 29,6 odstotka vseh zaposlenih. Pred nami so Češka s 36,5 odstotka zaposlenih v industriji in gradbeništvu, Slovaška (31,7 odstotka), Poljska (31,3) in Romunija (29,9 odstotka). Tam, kjer je delovna sila poceni in kjer ni veliko storitev. Najmanj zaposlenih v industriji in gradbeništvu ima Grčija, in sicer 14,1 odstotka. To je logično zaradi turizma, Grčija je ena izmed držav, kjer turizem v BDP pomeni zares veliko. Sledijo Nizozemska, Velika Britanija in Francija. Povprečje EU je 21,8 odstotka zaposlenih v industriji, povprečje evrskega območja 20,8 odstotka.

Še leta 2000 je v industriji v evropskih državah v povprečju delalo 26 odstotkov vseh zaposlenih, leta 2018 pa torej 22 odstotkov.

V kmetijstvu se je delež zmanjšal za polovico, leta 2000 je kmetijstvo povprečno v Evropi zaposlovalo osem odstotkov ljudi, leta 2018 štiri odstotke. V Sloveniji je še vedno razmeroma velik delež zaposlenih v kmetijstvu od vseh zaposlenih, in sicer 7,2 odstotka. Največji je seveda v Romuniji - 23 odstotkov -, Bolgariji in Grčiji. Španija ima denimo 3,8 odstotka zaposlenih v kmetijstvu, Francija 2,7 odstotka.

Zaposlovanje v storitvenih dejavnostih seveda narašča. Leta 2000 je bilo v storitvah zaposlenih v poprečju 66 odstotkov ljudi, leta 2018 74 odstotkov. V Sloveniji je zdaj v storitvah zaposlenih 63 odstotkov vseh zaposlenih, v Nemčiji 74, na Danskem 80 odstotkov.

6. Ali ste vedeli, da je v EU le 0,2 odstotka velikih podjetij, zaposlujejo pa 33 odstotkov ljudi in ustvarjajo 44 odstotkov dodane vrednosti?

Leta 2016 je bilo v EU 24,5 milijona nefinančnih podjetij. Od tega jih je bilo manj kot odstotek srednjih, kar pomeni od 50 do 249 zaposlenih, in le 0,2 odstotka velikih, kar pomeni takšnih z več kot 250 zaposlenimi. Vse drugo so mala podjetja in 94 odstotkov malih podjetij ima manj kot deset zaposlenih.

V Sloveniji imamo po številu podjetij prav 0,2 odstotka velikih, velika podjetja ustvarijo 35 odstotkov dodane vrednosti, zaposlujejo pa 27 odstotkov ljudi.

Največji delež zaposlenih v malih podjetjih imajo Italija (66 odstotkov), Španija, Latvija in Malta. Slovenija je na osmem mestu, in sicer je v malih podjetjih zaposlenih 54 odstotkov vseh zaposlenih. Povprečje EU je 50 odstotkov.

Največ zaposlenih v srednjih podjetjih imajo Luksemburg (24 odstotkov), nato Estonija in Latvija (obe 23 odstotkov). V Sloveniji je v srednjih podjetjih zaposlenih 19 odstotkov vseh zaposlenih, povprečje EU je 17 odstotkov.

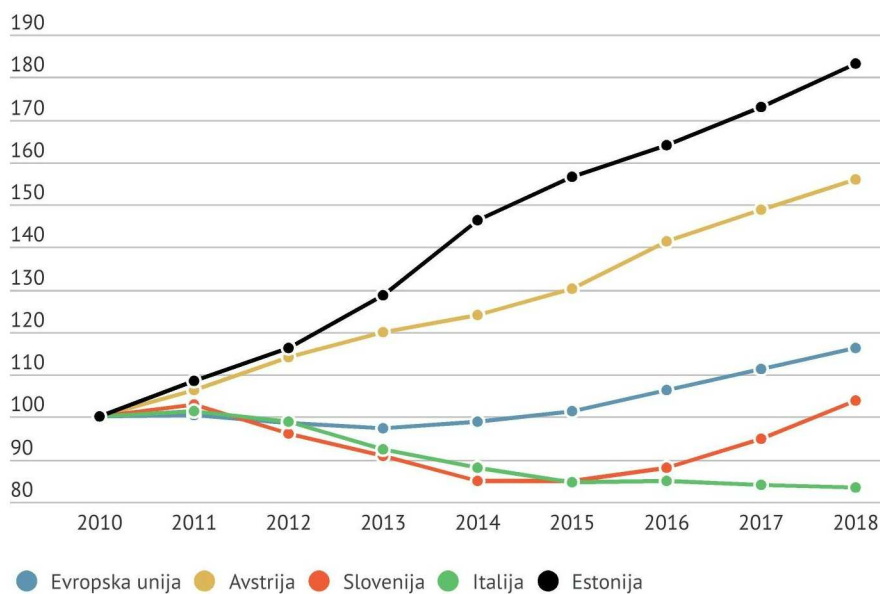
Največ zaposlenih v velikih podjetjih imajo v Veliki Britaniji (46 odstotkov), v Franciji in Nemčiji (v obeh 37 odstotkov). Velika podjetja v Sloveniji zaposlujejo 27 odstotkov vseh zaposlenih, povprečje EU je 33 odstotkov.

V EU 38 odstotkov dodane vrednosti ustvarijo mala podjetja, 18 srednja, 44 odstotkov pa velika podjetja. Največ dodane vrednosti so velika podjetja ustvarila v Veliki Britaniji, na Poljskem in Madžarskem, srednja v Litvi, Estoniji in Latviji. Mala podjetja pa največ dodane vrednosti ustvarijo na Malti, v Estoniji in šele potem v Italiji.

7. Cene stanovanj gor za dobrih 15 odstotkov, najbolj v Estoniji; v Sloveniji manj

Rast cen stanovanjskih nepremičnin

Indeks; 100 = 2010

Ne govorimo vam o letu 2018 in prvem četrtletju 2019, ko cene stanovanjskih nepremičnin v Sloveniji spet bezljajo. Ne govorimo vam niti o predkriznem obdobju. Govorimo vam o zadnjem desetletju, natančneje, kaj se je dogajalo s cenami stanovanj v letih od 2010 do 2018.

Leta 2006 in 2007 so cene stanovanj rasle v povprečju za osem odstotkov, leta 2009 so upadle za štiri, potem pa so se rasti spet pojavile šele leta 2014. Seveda vse to na ravni EU, po posameznih državah je drugače.

Eurostat tako izračuna, da so med letoma 2010 in 2018 cene stanovanj v EU zrasle za dobrih 15 odstotkov, na evrskem območju pa za 11. Najbolj so cene stanovanj zrasle v Estoniji, kar za 83 odstotkov, v Latviji za 61, v Avstriji za 56, na Švedskem za 55 in v Luksemburgu za 50 odstotkov. Pozor, najbolj so cene v tem obdobju upadle v Italiji, in sicer za 17 odstotkov, v Španiji za 12 in na Cipru za osem odstotkov.

V Sloveniji so cene stanovanj v letih od 2010 do 2018 zrasle za skoraj pet odstotkov. Zdrsi v letih 2012, 2013 in 2014 niso bili majhni, niti zadnje rasti pa tega ne morejo nadomestiti.

Na Madžarskem, denimo, so se cene v tem obdobju zvišale za 36 odstotkov, posebej velike rasti je imela Madžarska v letih 2015 in 2016, pa tudi leta 2018 le za kanček zaostajajo za našo rastjo. Mi smo imeli lani 9,8-odstotno rast, Madžari pa 9,7-odstotno rast cen stanovanjskih nepremičnin. To so ene izmed največjih rasti v Evropi.

Na Hrvaškem so se cene v letih od 2010 do 2018 zvišale za odstotek.

9. Kaj se je od preloma tisočletja najbolj podražilo? In kako se v EU komunikacije cenijo, v Sloveniji pa dražijo

V letih od 2000 do 2018 so se cene v EU zvišale za 39 odstotkov. Ni presenečenje, da so zelo zrasle cene alkohola in tobaka, glede na to, da EU skrbi za zdravje in polni davčne blagajne. Slabša novica je, da so prav toliko, kot sta se podražila alkohol in tobak, zrasle tudi cene izobraževanja. Pri vsem govorimo o podražitvah za več kot 90 odstotkov.

Podražili so se nam - vsem Evropejcem - tudi stanovanje in stanovanjski stroški, kot so elektrika, voda, ogrevanje, in sicer za 60 odstotkov. Prav toliko so šle v povprečju in na ravni EU gor cene hotelov in restavracij. Cene obleke in čevljev se skorajda niso spremenile, cene komunikacij pa so šle dol za 20 odstotkov. Slovenija je izjema, obleka se nam je podražila in komunikacije živijo povsem drugačno življenje pri nas kot v Evropi.

Če pogledamo še podrobneje, avdiovizualni pripomočki, fotoaparati in oprema za komunikacije ali obdelavo informacij so se na ravni EU pocenili za 71 odstotkov, telefoni in storitve pa za 26 odstotkov. Kava je šla gor za 35 odstotkov, meso za 43, mleko, sir in jajca za 42 odstotkov.

Leta 2000 je bila Slovenija pri 70 odstotkih povprečne evropske ravni cen, leta 2018 pri 85 odstotkih. Cenejši smo od zahoda, dražji od vzhoda. Podražitve so bile od začetka stoletja pri nas kar občutne, v povprečju je razlika v cenah 67 odstotkov.

Od trenda v Evropi odstopamo pri komunikacijah. Medtem ko se v povprečju v EU cenijo, so se pri nas cene kar pomembno dvignile, tako da smo tudi dražji od povprečja EU, in sicer smo za leto 2018 pri 112 odstotkih povprečne evropske ravni cen. Še predlanskim smo bili pri 109 odstotkih, da ne govorimo, da smo bili pred letom 2000 in v prvih letih tega tisočletja še globoko pod povprečjem. Zares smo pri podražitvah komunikacij eni izmed »najboljših« v EU.

Izobraževanje se je v Sloveniji dražilo počasneje kot v EU, sta se pa hitreje kultura in rekreacija. Pomembno hitreje od povprečja EU se nam dražijo tudi stanovanje, stroški in oprema.

Kakšna pa je bila v zadnjem tisočletju inflacija v EU? Med letoma 2001 in 2007 okoli dva odstotka, leta 2005 je bila nič, leta 2018 1,9 odstotka. Lani so imeli najvišjo inflacijo v Romuniji, Estoniji, na Madžarskem, v Bolgariji in Latviji. Najnižjo pa na Danskem, Irskem, v Grčiji in na Cipru.

Končajmo še z zadnjim in prvim ekonomskim kazalcem: gospodarsko rastjo. V letih od 2001 do 2007 je gospodarstvo raslo nekje med enim in tremi odstotki. Potem nas je udarilo leta 2009, ko je skupno gospodarstvo upadlo za več kot štiri odstotke. Skoraj nič bolje ni bilo leta 2012, v letih od 2014 do 2018 pa si je Evropa opomogla in raste okoli dva odstotka na leto. Slovenska zgodba je še bolj razgibana. Leta 2009 smo upadli za osem odstotkov, leta 2018 zrasli za dobre štiri. Kar gre dol, gre tudi gor.

10. Kako so si Švedski nakopičili prihranke pa tudi dolg

Stopnja varčevanja gospodinjstev, izračunana kot varčevanje, deljeno z bruto razpoložljivim dohodkom, je vse od začetka tisočletja stabilna, in sicer tam nekje med 10 in 13 odstotki. Najvišje stopnje varčevanja so imeli leta 2017 v Luksemburgu (22 odstotkov), na Švedskem (18), v Nemčiji (17) in na Nizozemskem (15 odstotkov). Najnižji stopnji varčevanja sta na Cipru in v Litvi, kjer sta minus tri in minus dva odstotka. Sledita Latvija s tremi in Velika Britanija s petimi odstotki.

V Sloveniji smo bili ob prelomu tisočletja po stopnji varčevanja pri 12 odstotkih, zdaj smo pri 13 odstotkih, kar je višje od povprečja EU. Eno zanimivejših gibanj pri varčevanju je na Švedskem. Leta 2000 je bila stopnja varčevanja gospodinjstev pri 7,1 odstotka in pomembno pod povprečjem EU. Leta 2017 je bila na Švedskem stopnja varčevanja gospodinjstev pomembno nad povprečjem EU pri 17 odstotkih.

Zadolženost gospodinjstev po Evropi seveda narašča, gre za dolg v primerjavi z bruto razpoložljivim dohodkom. Na evrskem območju (za EU ni podatka) je leta 2000 zadolženost znašala 75 odstotkov, leta 2010 98 odstotkov, leta 2017 pa 94 odstotkov. Pri vseh državah, za katere so na voljo podatki, je bila zadolženost gospodinjstev leta 2016 večja kot leta 2000, hkrati pa je bila zadolženost manjša leta 2017 kot med finančno krizo. Razlike med zadolženostjo gospodinjstev so velike po posameznih državah. Najmanjše so v Bolgariji in na Madžarskem, v obeh dobrih 30 odstotkov. Zadolženost pa na Danskem dosega kar 239 odstotkov razpoložljivega dohodka in na Nizozemskem 200 odstotkov.

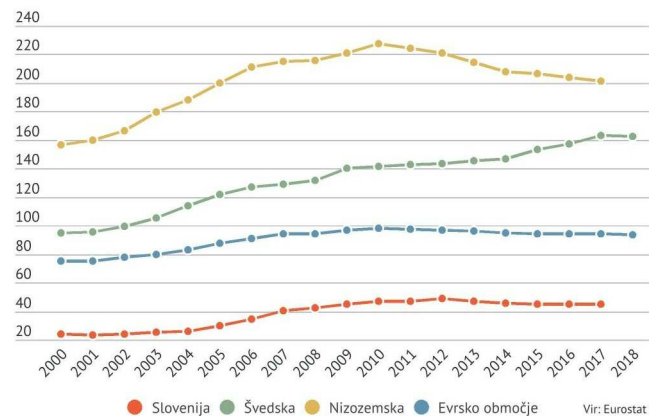
Poleg stanovanja premoženje ali pa bogastvo gospodinjstev določa tudi njihovo finančno premoženje (delnice, obveznice, depoziti in podobno). Eurostat meri finančno premoženje v deležu razpoložljivega prihodka. Tisti, ki so visoko zadolženi, imajo tudi velik delež finančnega premoženja. Nizozemci imajo denimo že prej omenjenih 200 odstotkov dolga na razpoložljivi prihodek, vendar pa imajo Nizozemci tudi 423 odstotkov finančnega premoženja glede na razpoložljivi prihodek.

Kje je tu Slovenija? Nismo zelo zadolženi, čeprav se nam je zadolženost od preloma tisočletja kar povečala, nimamo pa tudi veliko finančnega premoženja.

Leta 2000 smo pri zadolženosti gospodinjstev dosegali 24 odstotkov razpoložljivega prihodka, leta 2017 45 odstotkov. To je še vedno pomembno pod povprečjem evrskega območja. Finančnega premoženja nam ni uspelo veliko povečati, kar se lepo vidi v grafu pri primerjavi z Nizozemci.

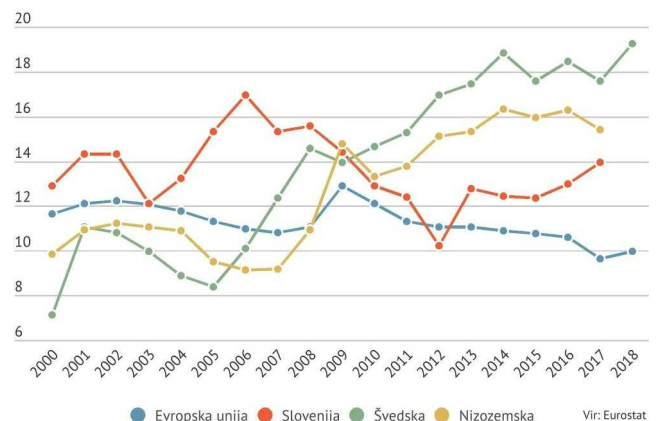
Dolg gospodinjstev

V odstotku razpoložljivega dohodka

Prihranki gospodinjstev

V odstotku razpoložljivega dohodka

GRADBENIŠTVO

**Maja na letni ravni 11-odstotna
rast vrednosti gradbenih del**

Vrednost maja opravljenih gradbenih del je bila za 4,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih aprila, in za 11,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih maja lani, je objavil statistični urad. Višji kot maja lani sta bili tako vrednost del, opravljenih na stavbah (za 4,6 odstotka), kot tudi vrednost del, opravljenih na gradbenih inženirskih objektih (za 14,3 odstotka). Vrednost gradbenih del, opravljenih v prvih petih mesecih letos, je bila za 16,8 odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v istem obdobju lani. Vrednost teh del na stavbah je bila višja za 12,9 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 18,1 odstotka. **An. Zl.**

Gradbeništvo v enem letu zraslo za več kot desetino

Vrednost opravljenih gradbenih del za 4,1 odstotka višja kot v aprilu 2019 in za 11,1 odstotka višja kot v maju 2018.

Objavljeno
15. julij 2019 11.10

Posodobljeno
15. julij 2019 11.19

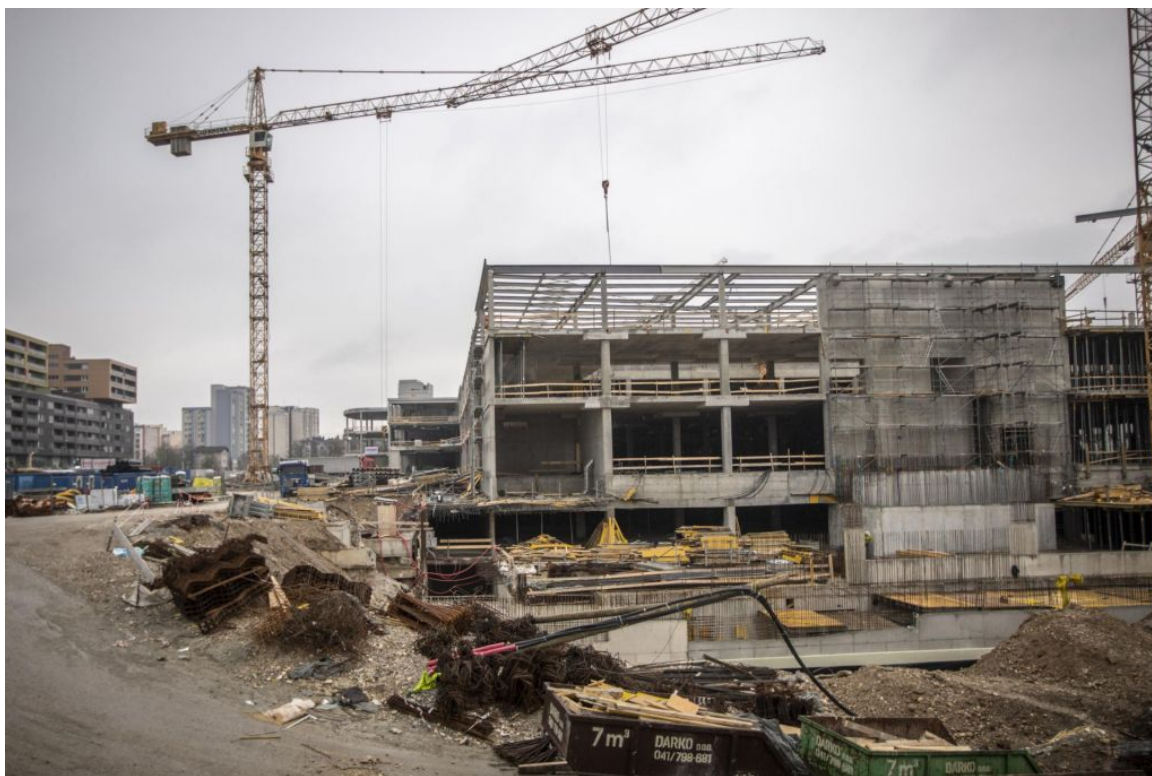

FOTO: Voranc Vogel/Delo

J. T.

Vrednost gradbenih del, opravljenih v maju 2019, je bila za 4,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v aprilu 2019. Po znižanjih v zadnjih dveh zaporednih mesecih v primerjavi s prejšnjim mesecem je bila tako tokrat višja, in sicer na stavbah za 1,7 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 4,7 odstotka. Na dvig vrednosti opravljenih gradbenih del na stavbah je v maju 2019 v primerjavi s prejšnjim mesecem vplivala vrednost opravljenih gradbenih del na nestanovanjskih stavbah, ki je bila za 3,1 odstotka višja kot v aprilu 2019, vrednost opravljenih gradbenih del na stanovanjskih stavbah je bila namreč za 4,1 odstotka nižja.

Vrednost v maju 2019 opravljenih gradbenih del višja kot v maju 2018

Vrednost gradbenih del, opravljenih v maju 2019, je bila na letni ravni višja za 11,1 odstotka. Višji kot v maju 2018 sta bili tako vrednost del, opravljenih na stavbah (za 4,6 odstotka), kot tudi vrednost del, opravljenih na gradbenih inženirskih objektih (za 14,3 odstotka). Vrednost v maju 2019 opravljenih gradbenih del na stavbah je bila glede na maj 2018 višja zaradi del, opravljenih na nestanovanjskih stavbah, katerih vrednost je bila za 6,2 odstotka višja kot v maju 2018, vrednost opravljenih gradbenih del na stanovanjskih stavbah je bila namreč za 0,9 odstotka nižja.

Medletna rast je bila konkretna

Vrednost gradbenih del, opravljenih v prvih petih mesecih leta 2019, je bila za 16,8 odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v istem obdobju prejšnjega leta. Vrednost teh del na stavbah je bila višja za 12,9 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 18,1 odstotka.

Soavtorica knjige Kako je EFT spremenil moje življenje in avtorica knjige Sedem mostov po prstih: s tapkanjem do sreče je v tretje izdala knjigo s področja, s katerim se je ukvarjala v prvem delu svojega življenja. Kljub temu da si je izbrala novo življenjsko in poklicno pot, je trajnostni vidik arhitekture še naprej ostal pomemben del njenega zanimanja. Še več: obogatena z Barbarinim prirojenim čutom za varovanje narave in novimi življenjskimi izkušnjami knjiga Pod zeleno streho širokemu krogu bralcev predstavlja nekoliko drugačen pogled na arhitekturo in **gradbeništvo**, in sicer kot vrsto koristnih nasvetov za nakup, gradnjo, obnovo ali pomladno osvežitev stanovanja oziroma hiše z minimalnimi sredstvi.

*** Kaj je vplivalo na vašo odločitev, da se po dolgih letih spet posvetite arhitekturi in načrtovanju?**

Pred desetimi leti sem se znašla v hudi osebni in profesionalni krizi. Moje življenje se je obrnilo na glavo, potem ko sem se ločila od moža arhitekta, s katerim sem dolga leta sodelovala. V tistem obdobju sem spoznala metodo samopomoči EFT, ta mi je pomagala premostiti najhujše trenutke, in se nad njo navdušila. Zato sem opustila svoj poklic, postala izvajalka EFT in se posvetila širjenju te tehnike. Dvomela sem, da lahko tako bolj pomagam ljudem, vendar arhitekture nisem mogla pozabiti, saj sem se z njo ukvarjala dobrih petindvajset let. Prijatelji in znanci, ko so obnavljali svoje domove, so me še dolgo prosili za nasvete, in zato sem pomislila, da bi bilo najkoristnejše in najenostavnejše, če bi prečila svoje znanje na papir. Slovenskih knjig o arhitekturi je relativno malo in večinoma so namenjene arhitektom. Moja pa je namenjena širši publiki, ker bi rada, da ljudje spoznajo vsaj v glavnih obrisih najpogostejše težave pri obnovah in novogradnjah ter kako jih je mogoče premostiti v ekološkem duhu. Glavno sporočilo

VEDNO NARAVNO

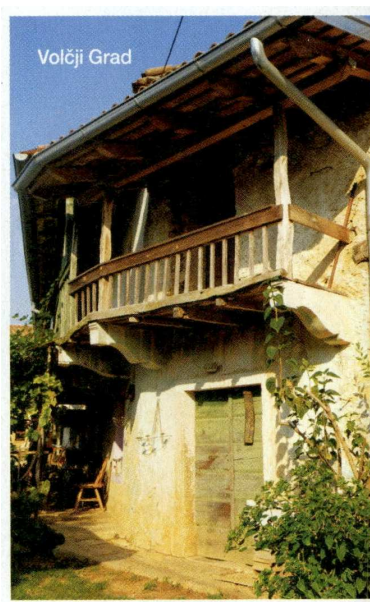
»Nihče nam ni zagotovil, da bomo tudi v prihodnosti imeli na voljo polja, travnike in gozdove, ki jih imamo danes. Zato je treba danes izbirati premišljeno in daljnovidno, saj moramo upoštevati ne samo naše potrebe, temveč tudi potrebe naših potomcev,« pravi Tržačanka Barbara Žetko, tenkočutna arhitektka, predavateljica in napredna izvajalka tehnike samopomoči EFT.

Tekst: **EDITA ŽUGELJ**, foto: **OSEBNI ARHIV**

knjige je namreč pomembnost trajnostne arhitekture in varstvo okolja, saj mimo teh postavk ne bo mogoče več graditi.

*** Kako kot pripadnica avtohtone slovenske narodne skupnosti v Italiji vidite odnos ljudi do ohranjanja zdravega in lepega okolja na eni in drugi strani meje?**

Mislim, da so ljudje na obeh straneh meje vse bolj pozorni na okolje, predvsem mladi. Zavedajo se, da ga je treba zavarovati, ker je ravnovesje v naravi zelo krhko in tudi najmanjši poseg lahko ima katastrofalne posledice. V Italiji je občuten problem pomanjkanje zelenih površin, saj so v drugi polovici prejšnjega stoletja pozidali nepredstavljivo veliko površino, enako šestini Slovenije. Morda se ljudje komaj zdaj počasi zavedajo, da prinaša čezmerna urbanizacija pogubne posledice, ki bodo negativno vplivale na kakovost življenja več generacij. Italijanski politiki pa na področju okoljevarstva žal še vedno zaostajajo. V Sloveniji je problem

pozidanih površin manj pereč, saj je država med najbolj zelenimi v Evropi. Zavedati pa se moramo, da nam ni nihče zagotovil, da bomo tudi v prihodnosti imeli na voljo polja, travnike in gozdove, ki jih imamo danes. Zato morajo biti današnje odločitve premišljene in daljnovidne ter morajo upoštevati ne samo naše potrebe, temveč tudi potrebe naših potomcev. *** Kako kultura okolja in trajnostna arhitektura vplivata na kakovost življenja?**

Barbara s partnerjem, znanim slovensko-italijanskim pisateljem Dušanom Jelinčičem

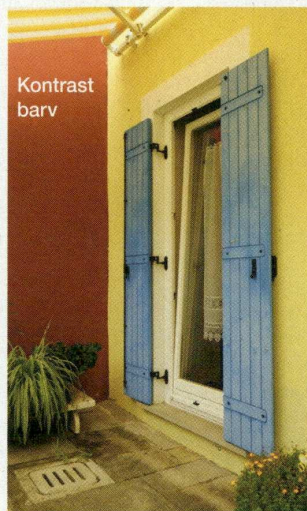
Ko smo se na začetku tisočletja začeli privajati na pojem trajnostna arhitektura, me je to posebej veselilo, saj sem si od nekdaj prizadevala, da bi ljudje ohranili čim več naravnih površin in posegali v prostor le takrat, ko bi bilo to res potrebno. Eden od ciljev trajnostne arhitekture, ki ga še posebno zagovarjam, je postaviti v ospredje resnične potrebe ljudi, kar pomeni, da arhitekti nikakor ne smejo biti pozorni samo na estetske, ekološke, ekonomske ali merljive vidike, temveč morajo pri načrtovanju upoštevati tudi socialne in celo duhovne postavke, ki vplivajo na kakovost življenja. Ljudje se seveda veliko bolje počutijo, če živijo v estetsko privlačnem in funkcionalnem okolju, a če jim to ne daje možnosti za socialne stike z drugimi člani skupnosti, se bodo počutili odtujeno, in to bo posledično slabo vplivalo na njihovo psihično in celo fizično stanje.

*** Kakšne materiale priporočate za gradnjo in obnovo?**

Čeprav so naravni materiali v glavnem dražji od umetnih, jih jasno tople priporočam. Ne samo zato, ker niso škodljivi za zdravje, ampak tudi zato, ker so do okolja prijaznejši. Za pridobivanje, prevoz, obdelavo in predelavo naravnih

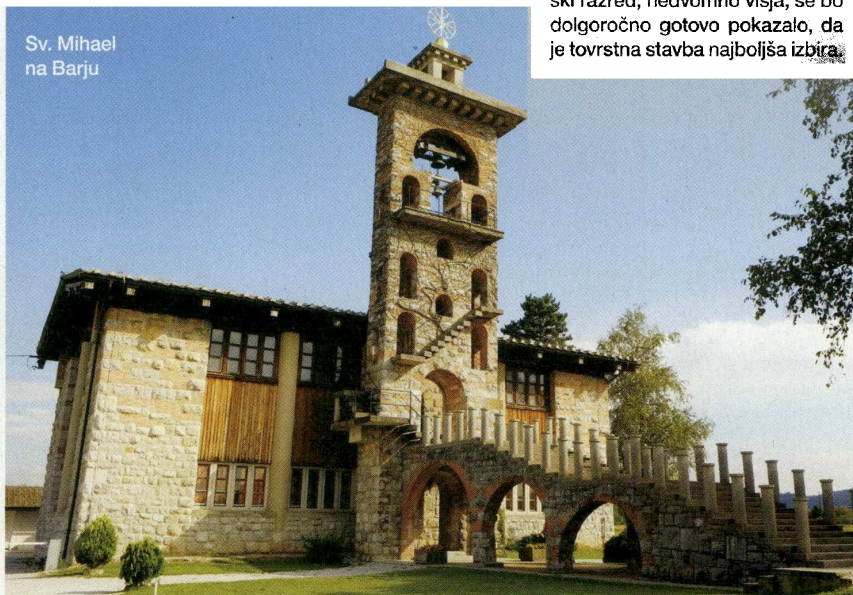
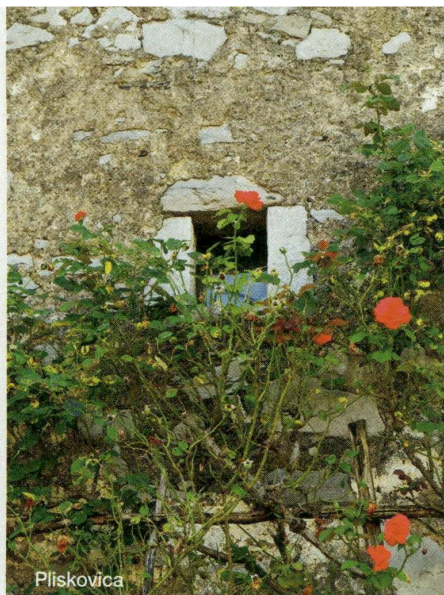
materi so lahko zelo škodljivi. Ker ljudje preživimo veliko večino svojega časa v zaprtih prostorih, morebitna onesnaženost zraka notranjih prostorov vpliva na naše zdravje prav toliko ali morda še bolj kakor zunanji dejavniki. Izbira naravnih, ne-

Naslov knjige Pod zeleno streho je združitev avtoričinega pojmovanja trajnostne arhitekture: narava se prepleta z grajenim okoljem in se z njim simbiotično dopolnjuje. Vsebinska je razdeljena na pet delov. V prvem ponuja praktične nasvete vsem, ki obnavljajo dom ali si nameravajo zgraditi novega. Gre za enostavna in lahko izvedljiva izboljšanja bivalnih prostorov, ki jih lahko upoštevajo prav vsi. Drugi del je nekoliko strokovnejši, v njem opisuje različne gradbene tehnologije, ekološke materiale in za naravo neobremenjujoče oblike gradnje. V tretjem delu poudarja pomembnost trajnostne arhitekture, v četrtem pa obravnava različne poglede na prostor in okolje. V petem delu opisuje vtise, ki jih je nanjo naredila arhitektura bližnjih in daljnjih krajev, ki jih je obiskala v zadnjih letih.

Nekaj Barbarinih nasvetov pri nakupu hiše ali stanovanja

Najprej je bistveno vedeti, koliko kvadratnih metrov bivalne površine potrebujemo. Večkrat se zgodi, da ima manjše stanovanje v relativno novem stanovanjskem bloku veliko več uporabnega prostora od večjega v stari, predvojni stavbi. Včasih lahko prilagodimo stanovanje našim potrebam z relativno skromnimi posegi, pogosto pa je to nemogoče. Pozorni bodimo tudi na starost stavbe in se natančno pozanimajmo o zgodovini popravil ali predelav. Z lahkoto bomo opazili, ali je stavbno pohištvo novo, ali ima hiša staro fasado, težje pa bo dognati, v kakšnem stanju so električne inštalacije in vodovodna napeljava. Pomembni sta lega stavbe in njena osonenost, kar bo vplivalo ne samo na porabo elektrike pri osvetlitvi, temveč tudi pri porabi energentov za ogrevanje oziroma hlajenje prostorov. Prav tako pomembna je izolacija zunanjega ovoja in strehe ter sistem za ogrevanje hiše. Čeprav je cena nepremičnine, ki spada v višji energetski razred, nedvomno višja, se bo dolgoročno gotovo pokazalo, da je tovrstna stavba najboljša izbira.

nih materialov, kakršni so les, opeka, konoplja in drugi, porabimo veliko manj energije kakor za izdelavo umetnih, na primer PVC ali polistirena. Ko pa nam ti naravni materiali odslužijo, jih mirne vesti vrnemo naravi, saj vemo, da ne bodo škodili okolju. Seveda je prav tako pomembna zdrava in prijetna notranja klima, ki nam jo ponujajo naravni gradbeni materiali. Vsi materiali izpuščajo v večji ali manjši meri snovi v obliki plinov, neka-

škodljivih materialov naj bi bila torej nujna, če že ne neizogibna.

*** Poglavje v knjigi namenjate velikemu slovenskemu arhitektu Jožetu Plečniku in njegovim načelom. Zakaj je po vašem mnenju še vedno aktualen?**

Plečnik je bil globoko prepričan, da se moramo zgledovati po preteklosti, če želimo izboljšati sedanjost. Preteklost vsebuje znanje in izkušnje ter nam prikazuje razvoj arhitekturnega sloga v iskanju har-

monije in popolnosti. Trajnostna arhitektura se sicer ne ukvarja z načrtovanjem zgradb z estetskega vidika, temveč upošteva krajevni slog kot najboljše obliko prilagajanja lokalnemu podnebjju, sočasno pa izraža osebnost in dušo prebivalstva. Plečnik je bil zelo pozoren na krajevno tradicijo in si je prizadeval za uveljavitev take arhitekture, ki bi dokazovala in spodbujala kulturno samozavest slovenskega naroda. Specifičnost nekega okolja

torej, v nasprotju s posploševanjem izražanja in današnjo globalizacijo. Kar se tiče socialne vloge arhitekta, je v trajnostni arhitekturi ekološki vidik tesno povezan z etičnim in je zato izrazito poudarjena velika odgovornost načrtovalcev, ne samo do planeta, na katerem živimo, temveč tudi do prebivalstva, ki potrebuje zdravo in socialno uravnovešeno bivalno okolje. Plečnik je bil v tem zelo strog in je zahteval od sebe in od svojih študentov brezkompro-

sno etičnost, delovno disciplino in prizadevanje za brezhibno delo. To naj bi omogočilo arhitektu čim polnejši umetniški izraz, pri postavitvi zgradbe pa najvišjo kakovost, kar seveda pripomore k socialnemu izboljšanju celotne družbe.

*** Omenjate tudi položaj žensk v arhitekturi; kakšen je v smislu spoštovanja in upoštevanja ter enakopravnosti in plačila? Imate ženske v tem poklicu večji posluš za resnične človekove potrebe ter ste hkrati občutljivejše za okolje?**

Področje arhitekture in predvsem **gradbeništva** je v mnogih pogledih moško šovinistično. Ne trdim, da imajo vsi arhitekti nazadnjaško mentaliteto, a razlike v odnosih s ko-

Obnova hiše ali stanovanja s skromnimi sredstvi

Dom si lahko obnovimo tudi brez velikih stroškov, potrebujemo le malo ustvarjalnosti in po možnosti nekaj ročne spretnosti. Če živimo v hiši, lahko začnemo na vrtu. Posadimo nekaj novih dreves, grmov ali cvetic, na terasi zamenjamo ploščice z lesenim podom, postavimo glorio, po kateri bo rasla ovijalka, ali pritrdimo na zid markizo, ki bo osenčila poleg notranjih prostorov naš najljubši kotiček.

Če nimamo vrta, se lahko lotimo obnove kuhinje. V njej večina preživi največ časa in je zato priporočljivo, da občasno zamenjamo vsaj tiste dele, ki se pri redni uporabi najprej poškodujejo. Lahko zamenjamo samo vratca kuhinjskih omaric, lahko jih prebarvamo, lahko zamenjamo pult ali mizo. Z relativno malo denarja lahko pomladimo naš dom s preureditvijo razsvetljave. Bodimo pozorni na velik vpliv, ki ga imata na prostor in posledično na naše počutje svetloba in tema oziroma ravnovesje med njima. Osvetlitev je eden glavnih dejavnikov, ki pogojujejo kakovost naših bivalnih prostorov.

legi, z naročniki in z delavci na gradbiščih so med moškimi in ženskami še danes velike, predvsem v Italiji. Večkrat sem občutila in bila priča lažji ali hujši obliki diskriminacije, tako med univerzitetnim študijem kakor v poklicu. Verjetno nekateri težko sprejemajo dejstvo, da je lahko načrtovalec ali vodja gradbenih del tudi ženska, in ne dopuščajo možnosti, da ima ravno tako kakor moški veliko znanja in sposobnosti. Naj omenim samo en zgovoren podatek: v skoraj štiridesetih letih obstoja so Pritzkerjevo nagrado, ki še danes velja za svetovno najpomembnejšo

nagrado za arhitekturo, podelili le trem ženskam. Opažam pa, da se stvari spreminjajo na boljše, čeprav morda še vedno prepočasno. Na srečo italijanske arhitektke pridobivajo vse več spoštovanja in upoštevanja od kolegov in družbe nasploh, kar je samoumevno, če pomislimo, da se število arhitektk približuje in ponokod celo presega število arhitektov. Popolna enakopravnost pa še ni zagotovljena, saj je še danes povprečni letni dohodek arhitektk precej nižji od dohodka njihovih moških kolegov. Prepričana pa sem, da bo vsesplošno priznana ženska tenkotutnost omogočila sprejemanje drugačnih, manj nasilnih prijemov, tako pri projektiranju kot pri gradnji, in da bo prevladala pozornost do resničnih in globokih človekovih potreb, občutljivost za okolje in sprejemanje tradicije, kar je v bistvu cilj trajnostne arhitekture. ■

V vsakem dnevu je 1440 minut. To pomeni, da imamo vsak dan 1440 priložnosti, da naredimo nekaj pozitivnega.

Les Brown

Osvežitev prostorov:

S preprostim spreminjanjem barv lahko osvežimo naše bivalne prostore. Vsak izmed nas ima svoj spekter priljubljenih barv, pomembno pa je vedeti, da obstajajo nekatere splošno veljavne značilnosti, ki vplivajo na naše razpoloženje in na videz, ki ga bodo imeli posamezni prostori. Nekatere barve – predvsem žive in tople, kakršne so rdeča, oranžna in rumena – nas navdihujejo in spodbujajo, druge pa – hladne in nevsiljive, kakršne so zelena, modra in svetlo vijolična – nas pomirjajo in sproščajo. Močne in tople barve prostor optično zožijo ter na videz zblizujejo elemente, hladne in svetle pa ga razširijo in zvišajo. Zaradi tega ni vseeno, ali prepleškamo steno z belo ali živo oranžno barvo. Priporočljivo je pazno izbirati prave barve za različne prostore, različne namembnosti in različne ljudi.

A three-day symposium on clinical pharmacy in Cankarjev dom

In late October 2019, the 48th Symposium of the European Society of Clinical Pharmacy (ESCP) will take place in Cankarjev dom – Cultural and Congress Centre Ljubljana.

Jul 15, 2019

Photo credit: Cankarjev dom - Cultural and Congress Centre Ljubljana

Cankarjev dom – Cultural and Congress Centre Ljubljana will be a venue of the upcoming 48th **ESCP Symposium**, titled »The Digital Revolution: Supporting clinical pharmacy through e-health, digital support systems, big data and more.« **European Society of Clinical Pharmacy (ESCP)** promotes, supports, implements and advances education, practice and research in clinical pharmacy in order to optimize outcomes for patients and society. Clinical pharmacy as the branch of pharmacy provides direct patient

care that optimizes the use of medication and promotes health, wellness, and disease prevention.

ESCP is the international leader in advancing quality and innovation in clinical pharmacy and it annually organizes its symposium or conference. The 48th conference that will be held in **Cankarjev dom** aims to benefit both scientists and practitioners with knowledge for further implementation of digital aids in their daily practice. “Digitalization of clinical pharmacy enables development of new services, support systems and faster and easier data collecting,” says **Alenka Kovačič, Symposium President and Chair of the ESCP Scientific Committee**, and adds, “but we must also be aware of new risks that technology brings.”

Photo credit: CD - Cultural and Congress Centre Ljubljana

The conference, which will take place between the **23rd and 25th of October 2019**, expects more than 500 international scientists and practitioners to discuss current issues and development in clinical pharmacy. Two preconference symposiums (Masterclasses) will take place on Tuesday the 22nd of October; one of them will be held at **Cankarjev dom**, while the other at the **Institute of Oncology, Ljubljana**.

Cankarjev dom will in order to advance international quality and innovation in clinical pharmacy education, practice and research, provide its **halls and rooms for three days** of plenary lectures, keynote sessions, parallel workshops, and abstract presentations. This is another of the scientific conferences that **Cankarjev dom** is hosting this year. Others are: **21st Congress of the European Society for Sexual Medicine (ESSM)**, **World Construction Forum (WCF2019)**, **14th European Peritoneal Dialysis Meeting (EUROPD)**, **HOPE Conference -European Hospital and Healthcare Federation**, **Congress of the European Society of Vascular Medicine (ESVM)**, to name a few.

Post Views: 39